

ISSN 2695-1584 (Print)
ISSN 2695-1592 (Online)
DOI:10.52058/2708-7530-2022-7(14)

VĚDA A PERSPEKTIVY

No 7(14)
2022

Ми з України

ISSN 2695-1584 (Print)

ISSN 2695-1592 (Online)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-7\(14\)](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-7(14))

Věda a perspektivy

№ 7(14) 2022

Praha, České republika
2022

Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín "Věda a perspektivy" je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury ČR: E 24142. № 7(14) 2022. str. 317

Zveřejněno rozhodnutím akademické rady Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (zápis č. 14/2022 ze dne 21. červenec 2022)

Vydavatel:

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. , Česká republika
International Economic Institute s.r.o. Praha, Česká republika se sídlem V Lázních 688,
Jesenice 252 42
IČO 03562671 Praha, Česká republika
zastoupen Mgr. Markétou Pavlovou

Časopis vychází v rámci práce vydavatelské skupiny „Scientific Perspectives“ a s vědeckou podporou: veřejné organizace „Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration“, veřejné organizace „Association of Scientists of Ukraine“, Institut filozofie a sociologie Ázerbájdžánu Národní akademie věd (Baku, Ázerbájdžán)

Časopis je zařazen do mezinárodní vědeometrické databáze Index Copernicus (IC), mezinárodního vyhledávače Google Scholar a do mezinárodní vědeometrické databáze Research Bible

Šéfredaktor:
Karel Nedbálek -
doktor práv,
docent (Zlín,
Česká republika)

**Zástupce
šéfredaktora:**
Markéta Pavlova
- ředitel,
Mezinárodní
Ekonomický Institut (Praha,
Česká republika)

Dina Dashevskaya -
geolog,
geochemik Praha,
Česká republika
(Jeruzalém, Izrael)

Členové redakční rady:

- Jurij Kijkov** - doktor informatiky, dr.h.c. v oblasti rozvoje vzdělávání (Teplice, Česká republika)
Vladimír Bačišin - docent ekonomie (Bratislava, Slovensko)
Peter Ošváth - docent práva (Bratislava, Slovensko)
Dina Dashevsky - geolog, geochemik Praha, Česká republika (Jerusalem, Izraeli)
Yevhen Romanenko - doktor věd ve veřejné správě, profesor, ctěný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Iryna Zhukova - kandidátka na vědu ve veřejné správě, docentka (Kyjev, Ukrajina)
Oleksandr Datsiy - doktor ekonomie, profesor, čestný pracovník školství na Ukrajině (Kyjev, Ukrajina)
Badri Getchbaya - doktor ekonomie, profesor, docent na Batumi State University. Shota Rustaveli (Gruzie)
Laila Achmetová - doktorka historických věd, profesorka politologie, profesorka UNESCO, mezinárodní žurnalistiky a médií na žurnalistické fakultě Kazašské národní univerzity (KazNU). al-Farabi (Kazachstán)
Oleksandr Nepomnyashy - doktor věd ve veřejné správě, kandidát ekonomických věd, profesor, řádný člen Vysoké školy stavební Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Michał Tomasz - doktor věd, docent katedry geografie regionálního rozvoje, University of Gdańsk (Polsko)
Vladislav Fedorenko - doktor práv, profesor, DrHb - doktor habilitace práva (Polská akademie věd), čestný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)

OBSAH

SÉRIE “Veřejné správy”

- Kateryna Lutska** 9
FEATURES OF THE IMPROVEMENTATION OF ANTI-CORRUPTION LEGISLATION ACCORDING TO THE STATUS OF THE CANDIDACY OF UKRAINE TO THE EUROPEAN UNION
- Леонід Арсенович** 17
ФАКТИЧНИЙ СТАН СФЕРИ КІБЕРБЕЗПЕКИ В КОНТЕКСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВ ЗАСТОСУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО СТАНДАРТУ «ФАХІВЕЦЬ ІЗ КІБЕРБЕЗПЕКИ»
- Олександр Бататін** 42
СУЧАСНІ ФОРМИ ПУБЛІЧНО-ПРИВАТНОГО ПАРТНЕРСТВА ТА ЇХ ЗАСТОСУВАННЯ
- Віктор Борщевський, Валентина Засадко, Євген Матвеев** 51
ІНСТИТУЦІЙНІ ОСНОВИ ПОВОЄННОГО ВІДНОВЛЕННЯ УКРАЇНИ: ЯК ВИКОРИСТАТИ ПОТЕНЦІАЛ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ТА МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ДЛЯ ПРИСКОРЕННЯ ПРОЦЕСУ ЗБЛИЖЕННЯ З ЄС
- Володимир Мельник** 63
МЕТОДИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ НА ДЕРЖАВНІЙ СЛУЖБІ: ВІТЧИЗНЯНІ ТА ЗАРУБІЖНІ ПІДХОДИ
- Інна Усенко** 75
ЗАГАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ РИНКУ ПРОДУКЦІЇ РИБАЛЬСТВА ТА АКВАКУЛЬТУРИ, ЇЇ ПЕРЕРОБКИ ТА ЗБУТУ В ЄВРОПЕЙСЬКОМУ СОЮЗІ

SÉRIE “Ekonomika”

- Mariana Vdovyn, Larysa Zomchak, Taras Panchyshyn** 91
MODELING OF ECONOMIC SYSTEMS USING GAME THEORY

Адам Бодюк 101
*РЕСУРСОЛОГІЧНІ МЕТОДОЛОГІЯ, ПРИНЦИПИ І МЕТОДИ
ДОСЛІДЖЕНЬ НАДРОКОРИСТУВАННЯ*

Марія Григорак, Наталія Трушкіна, Діана Чернух 115
*ГРЕЙДУВАННЯ ЯК МЕТОД ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ
МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ ЛОГІСТИЧНИХ КОМПАНІЙ*

Олена Заяць, Томаш Ярема 130
ІНВЕСТИЦІЇ В ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ІННОВАЦІЇ КРАЇН-ЧЛЕНІВ ЄС

Лариса Тешева 141
*ОСНОВНІ КОМПОНЕНТИ ДІЯЛЬНОСТІ КОМПАНІЇ, ЯКІ
ВПЛИВАЮТЬ НА ФОРМУВАННЯ БРЕНДУ*

Ірина Яремко, Марина Баряхтар 152
*ПРОБЛЕМИ І ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ ПЕРСОНАЛУ В
СИСТЕМІ СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЗАЦІЄЮ*

SÉRIE “Pedagogika”

Наталія Безлюдна 165
*СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНО-
ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ У
ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ*

Наталка Дудник 178
*ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ МАЙБУТНІХ
ПЕДАГОГІВ У КОНТЕКСТІ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ*

Лариса Йовенко 190
*ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ ДОСКОНАЛОЇ ОСОБИСТОСТІ ХХІ СТ.
У ЗАКОНОДАВЧИХ АКТАХ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ
ДОКУМЕНТАХ УКРАЇНИ*

Любов Пархета 203
*ФОРМУВАННЯ SOFT SKILLS У ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ
МЕТОДИКИ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ У ЗАКЛАДІ
ВИЩОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ*

SÉRIE “Historické vědy”

Михайло Міщенко 215
*ІНСТИТУЦІЙНИЙ РОЗВИТОК ДИПЛОМАТИЧНОГО АПАРАТУ
УРСР У ДРУГІЙ ПОЛОВИНІ ХХ СТОЛІТТЯ*

Анна Шауренко 227
*СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ НАСЕЛЕНИХ ПУНКТІВ УКРАЇНИ НА
МЕЖІ ТИСЯЧОЛІТЬ: РЕГІОНАЛЬНИЙ АСПЕКТ*

SÉRIE “Filozofie”

Наталія Манойло 237
ФЕНОМЕН ПРАВОСУБ'ЄКТНОСТІ ЛЮДИНИ-НОТАРІУСА

SÉRIE “Technické vědy”

Дмитро Кучерук, Маргаріта Балакіна 247
*МЕМБРАННІ МЕТОДИ В ЗНЕШКОДЖЕННІ ФІЛЬТРАТИВ
ПОЛІГОНІВ ТВЕРДИХ ПОБУТОВИХ ВІДХОДІВ*

SÉRIE “Zeměpis”

**Ірина Єрко, Надія Мельник, Роман Качаровський, Олена
Дем'янчук** 259
*ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МУЗЕЇВ
ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ ВОЛИНСЬКОЇ
ОБЛАСТІ*

Іван Костащук, Дмитро Клепіковський, Марина Ячнюк 273
*ГЕОГРАФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ЛОКАЛЬНИХ
СИСТЕМ РОЗСЕЛЕННЯ В УМОВАХ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ (НА
ПРИКЛАДІ ЧЕРНІВЕЦЬКОГО РАЙОНУ)*

SÉRIE “Kultura a umění”

Mariia Mishchenko

285

THE CULTURALLY CREATIVE POTENTIAL OF THE THEATRICAL ART WITHIN THE CONTEXT OF THE ESTABLISHMENT OF UKRAINE AND IN THE DYNAMICS OF THE HISTORICAL DEVELOPMENT AS WELL AS THE INDUSTRIALIZATION OF THE DNIEPER REGION

SÉRIE “Sociologické vědy”

Віра Кудлач

297

СОЦІОКУЛЬТУРНІ ПІДХОДИ У ПРОЦЕСІ ПІЗНАННЯ

SÉRIE “Biologické vědy”

Андрій Дзендзель, Світлана Пида

305

РЕГУЛЯЦІЯ МОРФОГЕНЕЗУ РОСЛИН ПОМІДОРА ЇСТИВНОГО (LYCOPERSICON ESCULENTUM MILL.) ОРГАНО-МІНЕРАЛЬНИМ ДОБРИВОМ «SMART» КОМПОЗИТ МАРЦІНИШИН»®

SÉRIE “Zeměpis”

[https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-7\(14\)-259-272](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2022-7(14)-259-272)

Ірина Єрко

*кандидат географічних наук, доцент
доцент кафедри туризму та готельного господарства,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
м. Луцьк, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-5395-7557>*

Надія Мельник

*кандидат географічних наук, доцент
доцент кафедри туризму,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-2077-595X>*

Роман Качаровський

*магістр географії, інженер II категорії
навчальної лабораторії краєзнавчих атласів кафедри фізичної географії,
Волинський національний університет імені Лесі Українки
м. Луцьк, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-6096-4800>*

Олена Дем'янчук

*кандидат наук з фізичного виховання та спорту,
доцент кафедри теорії фізичного виховання та рекреації,
Волинський національний університет імені Лесі Українки,
м. Луцьк, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-9418-6285>*

ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ МУЗЕЇВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Анотація. Визначено туристично-рекреаційний потенціал музеїв закладів професійно-технічної освіти Волинської області в умовах децентралізації.

Звернуто увагу на визначенні основних правових аспектів, що регулюють процеси їх утворення та функціонування. Проаналізовано геопросторове розміщення їх мережі на Волині в розрізі нових адміністративно-територіальних районів та об'єднаних територіальних громад. Подано типізацію цих закладів. Визначено головні завдання в туристично-рекреаційному комплексі волинського краю. Виокремлено проблемні моменти функціонування цих закладів та запропоновано шляхи їх вирішення.

Цілями статті є визначення туристично-рекреаційного потенціалу музейних закладів професійно-технічної освіти Волинської області в умовах децентралізації. Досліджено, що на території області функціонує сім музейних закладів професійно-технічної освіти, вони розташовані у Володимир-Волинському, Луцькому та Ковельському районах. За профілями наявні музеї етнографічні, що становлять 71,4 % та історичні, що становлять – 28,6 % відповідно. Середній коефіцієнт забезпеченості шкільними музеями по Волинській області становить 0,00773 од/км².

Для успішної діяльності музейних закладів професійно-технічної освіти Волинської області потрібно вирішити питання, які пов'язані із збільшенням площі музейних установ, оновленням мультимедійної техніки, залученням кваліфікованих фахівців та створенням сайтів для популяризації їх діяльності та інше.

Ключові слова: заклади освіти, музеї, музеї закладів професійно-технічної освіти, туризм, туристично-рекреаційні ресурси, краєзнавство, територіальні громади, децентралізація, Волинська область.

Iryna Ierko

*Candidate of geographical sciences, associate professor
Associate Professor of the Department of Tourism and Hotel Management
Lesya Ukrainka Volyn National University
Lutsk, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-5395-7557>*

Nadia Melnyk

*Candidate of geographical sciences, associate professor
Associate Professor of the Department of Tourism
“Uzhhorod National University”
Uzhhorod, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-2077-595X>*

Roman Kacharovskiy

*Master of Geography, engineer of the II category
of the educational laboratory of local history atlases of
the department of physical geography
Lesya Ukrainka Volyn National University
Lutsk, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-6096-4800>*

Olena Demianchuk

*candidate of sciences in physical education and sports,
Associate Professor of the Department of Theory of
Physical Education and Recreation
Lesya Ukrainka Volyn National University,
Lutsk, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-9418-6285>*

**TOURISM AND RECREATION POTENTIAL OF THE MUSEUMS OF
PROFESSIONAL AND TECHNICAL EDUCATION INSTITUTIONS OF
VOLYN OBLAST**

Annotation. The tourism and recreational potential of the museums of professional and technical education institutions of Volyn Oblast is determined in the conditions of decentralization. Attention is drawn to the definition of the main legal aspects regulating the processes of their formation and functioning. The geospatial location of their network in Volyn was analyzed in terms of new administrative-territorial districts and united territorial communities. Typification of these institutions is given. The main tasks in the tourism and recreation complex of Volyn Oblast have been determined. Problematic aspects of the functioning of these institutions are highlighted and ways to solve them are proposed.

The goals of the article are to determine the tourist and recreational potential of museum institutions of professional and technical education in Volyn Oblast in conditions of decentralization. It has been investigated that there are seven museum institutions of professional and technical education operating in the territory of the oblast, they are located in Volodymyr, Lutsk and Kovel districts. According to the profiles, the available museums are ethnographic, accounting for 71.4% and historical, accounting for 28.6%, respectively. The average coefficient of availability of school museums in the Volyn Oblast is 0.00773 units/km².

For the successful operation of museum institutions of professional and technical education in Volyn Oblast, it is necessary to resolve issues related to

increasing the area of museum institutions, updating multimedia equipment, attracting qualified specialists and creating sites to popularize their activities, etc.

Keywords: educational institutions, museums, museums of professional and technical education institutions, tourism, tourism and recreational resources, local history, territorial communities, decentralization, Volyn Oblast.

Постановка проблеми. Розвиток туризму залежить від забезпечення території туристичними ресурсами і їх раціональним використанням. Певні можливості ефективного застосування новітніх елементів управління ресурсами відкрилися перед адміністративно-територіальними утвореннями, а саме територіальними громадами, у 2015 році після початку процесу децентралізації в Україні, що було зумовлене прийняттям Закону України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» [10]. Його норми визначили умови об'єднання сільських, селищних та міських рад, враховуючи природні, історичні, економічні особливості території, у потужні та самодостатні адміністративні одиниці. В ході децентралізації громади отримали певні преференції у вигляді природних, земельних, економічних, фінансових та інші ресурсів, розміщені в межах цих територій. Держава також передала цим утворенням право розпоряджатися всіма цими благами самостійно. Діюче законодавство та фінансові можливості держави не дозволяють повністю забезпечити усі соціально-економічні потреби територіальних громад (ТГ). Ефективна і грамотна бюджетна політика, залучення кредитних, інвестиційних а також грантових коштів, дозволить вирішити господарські, економічні (зокрема у рекреаційній галузі) проблеми. Громади здійснюють пошук нових форм управління ресурсами і розвитку новітніх прогресивних галузей економіки. У цих умовах туристична галузь може стати рушійною силою розвитку економіки ТГ, тому слід вже нині популяризувати туристичні об'єкти, що здатні зацікавити потенційних туристів, створення нових туристичних маршрутів, розширення номенклатури туристичних послуг тощо. Очевидною є необхідність детального вивчення реальних можливостей ТГ в розрізі новостворених районів області в розбудові рекреаційного потенціалу [9; 15].

Мета статті. Метою є визначення туристично-рекреаційного потенціалу музейних закладів професійно-технічної освіти Волинської області в умовах децентралізації, дослідження особливості правового регулювання їх діяльності, геопросторової організації мережі на Волині, визначення проблемних моментів функціонування та шляхи їх вирішення. Для цього вирішувались такі завдання: 1) опрацювати законодавчу базу в галузі туризму, освіти, науки і культури; 2) визначити основні завдання шкільних музеїв у галузі туризму та рекреації; 3) ознайомитися з їх геопросторовою організацією в розрізі новоутворених районів та територіальних громад; 4) окреслити роль музеїв при в краєзнавчих дослідженнях та туристично-рекреаційному комплексі; 5) визначити проблемні

моменти функціонування музейних закладів професійно-технічної освіти (зокрема у туризмі) та віднайти підходи для їх вирішення; б) окреслити подальші перспективи прогресивного розвитку таких музеїв як об'єктів туризму, особливо в період військового стану.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Музейна діяльність у закладах освіти Волині є одним із аспектів у наукових дослідженнях Г. Бондаренка, О. Вернидубова, Л. Грабинської, Г. Гуртового, В. Камінської, В. Надольської, А. Силюка, Л. Толстіхіна, Л. Хмелярської. Просторову організацію мережі музеїв загальноосвітніх закладів Волині як об'єктів краєзнавства та туризму в розрізі районів та територіальних громад, вивчали В. Бенедюк, Т. Павловська [9], Н. Мельник, А. Мельник, Т. Лисюк, О. Терещук, Р. Качаровський, О. Антипюк, М. Чабанчук [9], О. Мельник. Особливості діяльності музейних закладів професійно-технічної освіти згадувалися у наукових працях Т. Павловської [9], З. Карпюк [5], Р. Качаровський [5], О. Антипюк [5], М. Чабанчук [9]. Проте детального дослідження цих видів музейних установ, ще не проводилось.

Виклад основного матеріалу. Потужним прогресивним елементом туристично-рекреаційного комплексу Волині, що має істотний вплив на формування туристичної привабливості є заклади культури, зокрема музеї – багатофункціональні заклади, призначені для вивчення, збереження, використання та популяризації історико-культурних і природничо-наукових цінностей. Музейні установи як соціальні та культурні явища, є дієвою формою пізнання минулого і сьогодення, формування загальнолюдських цінностей, відновлення історичної пам'яті, сучасної успішної діяльності у сфері туристично-дозвіллевих послуг.

Будь-які об'єкти туризму не можуть функціонувати без нормативно-правового регулювання аспектів його діяльності, це стосується й музейних закладів професійно-технічної освіти. Враховуючи назву музейних установ, стає зрозумілим, що важливу роль у їх діяльності відіграє законодавство про освіту та професійно-технічну освіту. В Законах України «Про освіту» [10] та «Про професійну (професійно-технічну) освіту» [5] подано чітко типізацію видів навчальних закладів професійно-технічної освіти, що забезпечують ефективне здійснення навчального процесу та надання якісних освітніх і пізнавальних послуг. Законодавчо визначається, що заклад професійно-технічної освіти – це комплекс навчальних кімнат, лабораторій, музеїв, майстерень, спортзалів, майданчиків та інших спеціалізованих приміщень. Вони дають змогу забезпечити повноту, цілеспрямованість та якість навчального процесу з метою отримання всебічного розвитку, навчання, виховання та формування в учнів компетентностей, визначених законами та державними стандартами [10–14].

Нормами Закону України «Про музеї та музейну справу» [12] визначається, що музей – це науково-дослідний та культурно-освітній заклад, створений для вивчення, збереження, використання та популяризації музейних предметів та музейних колекцій з науковою та освітньою метою, залучення громадян до надбань національної та світової культурної спадщини. Вони поділяються за профілем на природничі (палеонтологічні, антропологічні, геологічні, мінералогічні, біологічні, ботанічні, зоологічні), історичні (загальноісторичні, військово-історичні, історії релігії, історико-побутові, археологічні, етнографічні), літературні, художні (образотворчого, народного, декоративно-прикладного, сучасного мистецтва), мистецькі (театральні, музичні, музеї кіно), науково-технічні, комплексні (краєзнавчі, екомuzeї), галузеві тощо.

Музеї закладів професійно-технічної освіти, що є фактично спеціалізованою установою при закладах освіти, у своїй роботі керуються Наказом Міністерства науки і освіти України від 22.10.2014 р. № 1195 «Про затвердження положень про музеї при дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних та професійно-технічних навчальних закладах, які перебувають у сфері управління Міністерства освіти і науки України» [11], поєднують культурно-освітні, науково-дослідні функції.

Головними завданнями цих установ є: 1) постійне сприяння удосконаленню навчально-виховного процесу закладів освіти; 2) розширення і поглиблення професійної підготовки учнівської молоді засобами позакласної, позашкільної роботи; 3) розвиток її творчих інтересів до пошукової краєзнавчої, науково-дослідницької, художньо-естетичної та природоохоронної роботи; 4) формування в учнів розуміння нерозривного взаємозв'язку минулого, сучасного і майбутнього України; 5) допомога педагогічному колективу закладу профтехосвіти у впровадженні нових нетрадиційних форм роботи за інтересами; 6) вивчення, охорона і пропаганда пам'яток історії, культури і природи рідного краю; 7) проведення культурно-освітньої роботи серед учнівської молоді та інших верств населення.

Серед багатьох завдань таких музеїв, кілька наближує їх до туристичної діяльності, а саме: 1) розвиток творчих інтересів до пошукової краєзнавчої, науково-дослідницької, художньо-естетичної та природоохоронної роботи; 2) вивчення, охорона і пропаганда пам'яток історії, культури і природи; 3) проведення культурно-освітньої роботи серед учнівської молоді та інших верств населення.

На практиці музеї закладів професійно-технічної освіти у своїй роботі застосовують різноманітні форми використання музейної експозиції і фондів матеріалів, що у поєднанні з направленістю музею створює потужну інформаційну картину для пізнавального туризму [1; 4; 5; 8; 12; 14].

Нині в Україні функціонує 1 469 територіальних громад, на Волині – 54 громади, що входять до складу чотирьох адміністративно-територіальних

районів Володимир-Волинського (центр м. Володимир), Камінь-Каширського (м. Камінь-Каширський), Ковельського (м. Ковель), Луцького (м. Луцьк), утворених відповідно до постанови Верховної ради України від 17. 07. 2020 р. № 807-IX «Про утворення та ліквідацію районів» [6], На території Володимир-Волинського району утворено – 11 громад, Камінь-Каширського – п'ять, Ковельського – 23, Луцьк – 15 [2; 8].

У територіальних громадах Волинської області функціонує сім музейних закладів професійно-технічної освіти. Саме в розрізі громад, що є власниками і управлінцями сфери освіти доцільно розглядати особливості їх геопросторового розміщення, що подано у табл. 1.

Таблиця 1

**Музеї закладів професійно-технічної освіти
територіальних громад Волинської області [1; 4; 5; 8; 11; 12; 13; 14; 16]**

Громада	Населений пункт	Музей	Заклад професійно-технічної освіти
<i>Володимир-Волинський район</i>			
Володимир-Волинська	м. Володимир-Волинський	Етнографічний	Володимир-Волинське вище професійне училище
Нововолинська	м. Нововолинськ	Етнографічний «Волинський побут»	Державний навчальний заклад «Нововолинський центр професійно-технічної освіти»
<i>Ковельський район</i>			
Ковельська	м. Ковель	Історичний Музей історії закладу	Державний навчальний заклад «Ковельський центр професійно-технічної освіти»
		Історичний Музей бойової слави Української армії	
		Етнографічний	
<i>Луцький район</i>			
Луцька	м. Луцьк	Етнографічний Музей дипломних робіт відділення художніх ремесл і народних промислів	Державний професійно-технічний навчальний заклад «Луцьке вище професійне училище будівництва та архітектури»
Торчинська	смт Торчин	Етнографічний «Спадщина»	Торчинський професійний ліцей

Враховуючи нормативно-правові документи у сфері освіти можемо відзначити, що музеї є структурними підрозділами професійно-технічних навчальних закладів і перебувають у сфері управління освітніх структурних підрозділів територіальних громад Волинської області. Їх облік, управління, політика підбору та висвітлення матеріалів здійснюється та регулюється на основі нормативних документів Управління освіти і науки Волинської ОДА та відповідних структурних підрозділів районних державних адміністрацій.

Проаналізувавши табл.1 можемо відмітити наявність музеїв у п'яти із 54 територіальних громадах Волинської області, що дозволяє ствердити, що ними охоплено лише 9,25 % адміністративно- територіальних одиниць краю. Музеї розміщені у трьох районах області, а у Камінь-Каширському районі таких музеїв взагалі немає. Найбільше їх у громадах Ковельського – три, що становить 42,8 % від загальної кількості музеїв, в інших громадах по два (рис.1).

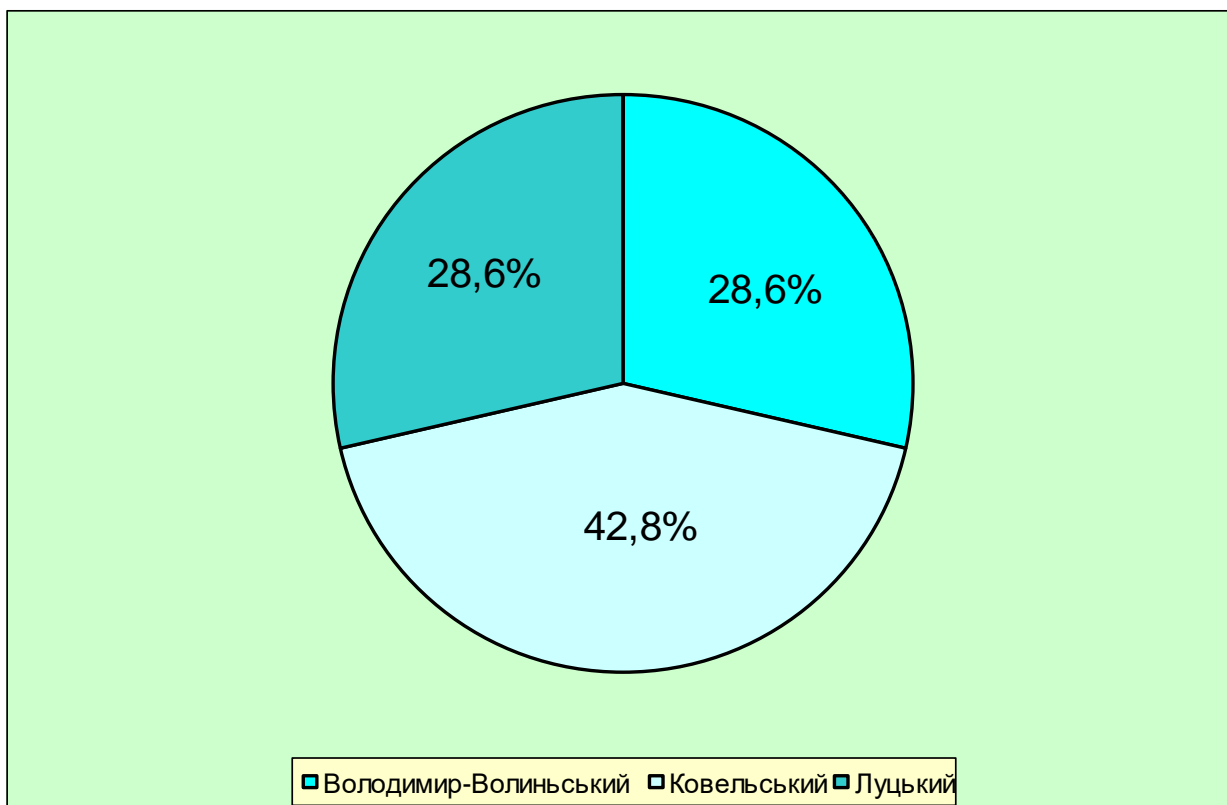

Рис. 1. Частка музеїв закладів профіійно-технічної освіти в розрізі районів Волинської області [2; 8; 11; 12; 13; 14; 16]

Розподіл музейних установ за профілем в розрізі районів подано у табл. 2.

Таблиця 2

**Кількість музеїв за профілем діяльності
 у районах Волинської області [2; 8; 11; 12; 13; 14; 16]**

Профіль музею	Володимир- Волинський	Камінь- Каширський	Ковельський	Луцький	Разом
історичний	-	-	2	-	2
красознавчий	-	-	-	-	-
образотворчого мистецтва	-	-	-	-	-
літературний	-	-	-	-	-
мистецький	-	-	-	-	-
етнографічний	2	-	1	2	5
галузевий	-	-	-	-	-
природничий	-	-	-	-	-
Всього	2	-	3	2	7

За профілями наявні музеї етнографічні – п'ять та історичні – два, що становлять 71,4 % та 28,6 % відповідно (рис.2). Музеїв інших профілів немає.

Рис. 2. Частка за профілем музеїв закладів професійно-технічної освіти Волинської області [2; 8; 11; 12; 13; 14; 16]

Музеї закладів професійно-технічної освіти відіграють значну роль у туристично-рекреаційному потенціалі Волинської області, а враховуючи процеси децентралізації та необхідність забезпечення потужними туристичними об'єктами, як по громаді так і по району й регіону які здатні зацікавити потенційного туриста особливостями історичного розвитку, етнокультурного життя волинян та природними цікавинками краю Це в свою чергу дозволить посилити розвиток галузі туризму та покращити соціально-економічне становище регіону в цілому та громад зокрема. Наявність музейних закладів професійно-технічної освіти у громадах та коефіцієнт їх забезпеченості (табл. 3) є досить важливим для визначення ефективності роботи галузі та шляхів її удосконалення.

Таблиця 3

Коефіцієнт забезпеченості музеями закладів професійно-технічної освіти ТГ Волинської області [2; 8; 11; 12; 13; 14; 16]

Територіальна громада	Площа, км ²	Кількість шкільних музеїв, од	Коефіцієнт забезпеченості, од/км ²
Володимир-Волинський район			
Володимир-Волинська	104,2	1	0,00960
Нововолинська	75,2	1	0,01330
Ковельський район			
Ковельська	311,1	3	0,00964
Луцький район			
Луцька	383,1	1	0,00261
Торчинська	286,8	1	0,00349

Середній коефіцієнт забезпеченості музейними закладами професійно-технічної освіти по Волинській області становить 0,00773 од/км². Показник коефіцієнта, що є вище середньообласного спостерігається у трьох громадах або 60 %, а у двох (40 %) він є нижче середнього. Найбільші показник спостерігаються в Нововолинській ТГ (Володимир-Волинський район) – 0,01330 од/км², а найменший у Луцькій ТГ (Луцький) – 0,00261 од/км².

Нині діюча на території громад області мережа музеїв закладів професійно-технічної освіти завдяки наявній фондовій, матеріально-технічній базам та кадровому забезпеченню дозволяє істотно покращити навчальний та навчально-виховний (особливо національно-патріотичне виховання) процеси, удосконалити краєзнавчу роботу. Вони є досить потужним туристично-рекреаційним ресурсом у ТГ, здатним задовольнити різноманітні і найвибагливіші смаки туристів, особливо зацікавленим у пізнавальному

туризмі. Представлена інформація дозволяє на науковому рівні відобразити основні етапи розвитку та існування цих територій.

Наявний ресурс таких музеїв дає можливість стати у громаді базою для організації та проведення краєзнавчої та науково-дослідної роботи, а також потужним ресурсом розвитку туризму для здійснення роботи з художньо-естетичного виховання учнів з метою вивчення етнографічних та історико-культурних особливостей краю (дослідження народних художніх промислів та ремесел, автентики, традицій та обрядових дійств тощо)[1; 8; 11;].

Зважаючи на наявність музеїв лише етнографічного та історичного профілю, акцент робиться на збереженні та відтворенні історичної та етнокультурної спадщини населених пунктів, що сприяє розвитку пізнавального туризму. Для розвитку інших видів туризму слід з збільшуючи мережу музеїв сприяти розвитку інших видів вузькопрофільних музейних установ .

Водночас музеї мають ряд проблемних питань, що слід вирішити: 1) відкрити музеї у всіх закладах професійно-технічної освіти; 2) додатково відкрити нові вузькопрофільні музеї; 3) виділити нові більш просторі приміщення та виставкові зали з метою розширення експозицій; 4) придбати новітню мультимедійну техніку для висвітлення матеріалів; 5) розширити експозицію залучивши до пошукової роботи учнівську молодь закладу; 6) проводити періодичні тематичні виставки, де відобразити значні події у житті закладу, громади, краю, держави; 7) забезпечити виокремлення музею як окрему структурну одиницю закладів професійно-технічної освіти; 8) залучити наукових фахівців ВНЗ та НДІ для наукового упорядкування експозиції; 9) створити сайти або розділи сайтів загальноосвітніх навчальних закладів, де буде відображена інформація про музеї; 10) посилити рекламно-інформаційну роботу про проведення навчальних, навчально-виховних, наукових та інших робіт у музеях; 11) збільшити використання наявних матеріалів та фондів у навчальному процесі; 12) створювати візуальні 3D та аудіо тури експозицією музею і викладати на сайт; 13) забезпечити «інклюзивну доступність» експозицій; 14) включити музеї до складу туристично-рекреаційних маршрутів місцевого значення; 15) запропонувати найвизначніші музеї для включення у міжрегіональні та транскордонні туристичні маршрути.

Висновки. Успішний розвиток музейної справи у закладах професійно-технічної освіти області забезпечує співпраця Управління освіти і науки, Управління культури, питань релігії та національностей культури Волинської облдержадміністрації, Волинської обласної організації Національної спілки краєзнавців України, Волинського краєзнавчого музею та навчальних закладів. Фахівцями зазначених установ проводяться активний пошук та впровадження новітніх форм туристичної діяльності, позитивного зарубіжного досвіду у цих музеях. Це дасть змогу удосконалити розвиток музейної справи у професійно-технічних закладах, що сприятиме удосконаленню процесів освіти й виховання

молоді музейними засобами та формуванню якостей свідомого громадянина України, завдяки популяризації історико-культурної спадщини, та прогресивному розвитку туризму в регіоні.

Отже, музеї закладів професійно-технічної освіти, мають досить потужний туристичний потенціал, що сприятиме розвитку туристичної галузі краю. Відвідування подібних закладів створює позитивний імідж громад у потенційних туристів.

Література:

1. Володимир-Волинська районна державна адміністрація Режим доступу: <http://lbsadm.gov.ua/> (дата звернення: 29.06.2022).

2. Головне управління статистики у Волинській області. Режим доступу: <http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua>. (дата звернення: 21.06.2022).

3. Державний навчальний заклад «Ковельський центр професійно-технічної освіти». Режим доступу: <http://www.kpl.volyn.ua/>. (дата звернення: 20.06.2022).

4. Децентралізація влади. Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua/region/item>. (дата звернення: 21.06.2022).

5. Карпюк З. К., Антишок О. В., Качаровський Р. Є. Історико-культурний потенціал музейної мережі у розвитку туристично-рекреаційного комплексу Волинської області. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія «Географія»*. 2021. № 3/4(80/81). С.55-64.

6. Ковельська районна державна адміністрація. Режим доступу: <http://koveladm.gov.ua/> (дата звернення 18.05.2022).

7. Луцька РДА. Режим доступу: <http://lutskadm.gov.ua/>.(дата звернення 22.06.2022).

8. Музейний простір Волині. Режим доступу: [доступу:http://volyn-museum.com.ua/publ/volinskij_kraeznavchij_muzej/dijalnist](http://volyn-museum.com.ua/publ/volinskij_kraeznavchij_muzej/dijalnist) (дата звернення: 16.06.2022)

9. Павловська Т. С., Чабанчук М. А. Музеї при загальноосвітніх навчальних закладах Волинської області: хронологічний та хронологічний аспекти. *Географія та туризм = Geography and tourism* : наук. зб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ, 2015. Вип. 34. С. 200–213.

10. Про добровільне об'єднання територіальних громад: Закон України від 5 лютого 2015 року № 157-VIII. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text>. (дата звернення: 17.06.2022).

11. Про затвердження положень про музеї при дошкільних, загальноосвітніх, позашкільних та професійно-технічних навчальних закладах, які перебувають у сфері управління Міністерства освіти і науки України. Наказ Міністерства науки і освіти України від 22.10.2014 р. № 1195. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-14#Text> (дата звернення: 17.05.2022).

12. Про музеї та музейну справу Закон України від 29 червня 1995 р. № 249/95-ВР.

13. Про освіту. Закон України від 05 вересня 2017 р. № 2145-VIII.

14. Про професійну (професійно-технічну) освіту. Закон України від 10 лютого 2020 р. № 103/98-ВР.

15.Рябчикова Ф. Музей і місцева громада: шляхи взаємодії // *Волинський музейний вісник : наук. зб. / упр-ня культури Волин. ОДА ; Волин. краєзн. музей ; каф. документознавства і музейн. справи СНУ ім. Лесі Українки*; Упоряд. А. Силюк. Луцьк, 2015. Вип. 7. С. 102–107.

16. Управління освіти і науки Волинської ОДА Режим доступу: <https://voladm.gov.ua/category/upravlinnya-osviti-nauki-ta-molodi/1/> (дата звернення: 20.06.2022).

References:

1. Volodymyr-Volynska raionna derzhavna administratsiia. [Volodymyr-Volyn District State Administration]. *lbsadm.gov.ua*. Retrieved from <http://lbsadm.gov.ua/> [in Ukrainian].
2. Holovne upravlinnia statystryky u Volynskii oblasti. [Main Department of Statistics in the Volyn region. Access mode]. *lutsk.ukrstat.gov.ua*. Retrieved from <http://lutsk.ukrstat.gov.ua/> [in Ukrainian]
3. Derzhavnyi navchalnyi zaklad «Kovelskyi tsentr profesiino-tekhnicnoi osvity». [State educational institution "Kovel Center of Vocational and Technical Education"]. *kpl.volyn.ua*. Retrieved from: <http://kpl.volyn.ua/> [in Ukrainian].
4. Detsentralizatsiia vlady. [Decentralization of power]. *decentralization.gov.ua*. Retrieved from: <http://decentralization.gov.ua/region/item/> [in Ukrainian].
5. Karpiuk Z. K., Antypiuk O. V., Kacharovskiy R. Ye. (2021). Istoryko-kulturnyi potentsial muzeinoi merezhi u rozvytku turystychno-rekreatsiinoho kompleksu Volynskoi oblasti. [Historical and cultural potential of the museum network in the development of the tourist and recreational complex of the Volyn region]. *Visnyk Kyivskoho natsionalnoho universytetu imeni Tarasa Shevchenka. Seriiia «Heohrafiia» – Bulletin of Taras Shevchenko Kyiv National University. "Geography" series, 3/4(80/81), 55-64* [in Ukrainian].
6. Kovelska raionna derzhavna administratsiia. [Kovel District State Administration]. *koveladm.gov.ua*. Retrieved from: <http://koveladm.gov.ua/> [in Ukrainian]
7. Lutska RDA. [Lutsk RDA]. *lutskadm.gov.ua* Retrieved from: <http://lutskadm.gov.ua/> [in Ukrainian].
8. Muzeinyi prostir Volyni. [Museum space of Volyn]. *volyn-museum.com.ua* Retrieved from: [dostupu:http://volyn-museum.com.ua/publ/volinskij_kraeznavchij_muzej/dijalnist/](http://volyn-museum.com.ua/publ/volinskij_kraeznavchij_muzej/dijalnist/) [in Ukrainian].
9. Pavlovska T. S., Chabanchuk M. A. (2015). Muzei pry zahalnoosvitnikh navchalnykh zakladakh Volynskoi oblasti: khorolohichniy ta khronolohichniy aspekty. [Museums at state-owned educational institutions of the Volyn region: horological and chronological aspects]. *Heohrafiia ta turyzm – Geography and tourism, 34, 200–213* [in Ukrainian].
10. Pro dobrovilne ob'iednannia terytorialnykh hromad: Zakon Ukrainy vid 5 liutoho 2015 roku № 157-VIII. [On the voluntary association of territorial communities: Law of Ukraine of February 5, 2015 No. 157-VIII]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/157-19#Text> [in Ukrainian].
11. Pro zatverdzhennia polozhen pro muzei pry doshkilnykh, zahalnoosvitnikh, pozashkilnykh ta profesiino-tekhnicnykh navchalnykh zakladakh, yaki перебуvaiut u sferi upravlinnia Ministerstva osvity i nauky Ukrainy. Nakaz Ministerstva nauky i osvity Ukrainy vid 22.10.2014 r. № 1195. [On the approval of regulations on museums at pre-school, general education, after-school and vocational educational institutions, which are under the management of the Ministry of Education and Science of Ukraine. Order of the Ministry of Science and Education of Ukraine dated October 22, 2014 No. 1195.]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1415-14#Text> [in Ukrainian].
12. Pro muzei ta muzeinu spravu Zakon Ukrainy vid 29 chervnia 1995 r. № 249/95-VR. [On museums and museum affairs Law of Ukraine of June 29, 1995 No. 249/95-VR]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/249/95-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].
13. Pro osvitu. Zakon Ukrainy vid 05 veresnia 2017 r. № 2145-VIII. [About education. Law of Ukraine dated September 5, 2017 No. 2145-VIII.]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> [in Ukrainian].
14. Pro profesiinu (profesiino-tekhnicnu) osvitu. Zakon Ukrainy vid 10 liutoho 2020 r. № 103/98-VR. [About professional (vocational and technical) education. Law of Ukraine dated February 10, 2020 No. 103/98-VR]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].

15. Riabchukova F. (2015). Muzei i mistseva hromada: shliakhy vzaiemodii. [The museum and the local community: ways of interaction]. *Volynskiy muzeinyi visnyk – Volyn Museum Bulletin*, 7, 102–107 [in Ukrainian].

16. Upravlinnia osvity i nauky Volynskoi ODA [Department of Education and Science of the Volyn Regional State Administration]. *voladm.gov.ua* Retrieved from: <https://voladm.gov.ua/category/upravlinnya-osviti-nauki-ta-molodi/1/> [in Ukrainian].

Vydavatel:
Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. , Česká republika
International Economic Institute s.r.o. Praha, České republika

Magazín
Věda a perspektivy

№ 7(14) 2022

Podepsáno k tisku ze dne 22. červenec 2022
Formát 60x90/8. Ofsetový papír a tisk
Headset Times New Roman.
Mysl. tisk. oblouk. 8.2. Náklad 100 kopií.